

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Біржова справа»
для здобувачів вищої освіти
спеціальності: 076 «Підприємництво та торгівля»
за освітньою програмою:
«Підприємництво, інтернет-трейдинг та туристичний бізнес»
рівень підготовки Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

УДК 336.76(072)

С 60

*Рекомендовано до друку вченою радою економічного факультету
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(протокол № ____ від « ____ » _____ 2025 р.)*

Рецензенти:

Н. В. Поліщук, д-р екон. наук, проф., кафедри фінансів і банківської справи
Донецького національного університету імені Василя Стуса;

Н. Ю. Буга, канд. екон. наук, доц., кафедри маркетингу та бізнес-аналітики
Донецького національного університету імені Василя Стуса.

С 60 Біржова справа : методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти, спеціальності: 076 «Підприємництво та торгівля» за освітньою програмою: «Підприємництво, інтернет-трейдинг та туристичний бізнес» рівень підготовки Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти / автор. Ю. В. Солоненко. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2025. 24 с.

УДК 336.76(072)

© ДонНУ імені Василя Стуса, 2025
© Солоненко Ю.В., 2025

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Тема 1. Економічна сутність біржі та її види. Практична робота № 1.....	4
Тема 2. Створення біржі та її структура. Практична робота № 2.....	6
Тема 3. Біржовий товар Практична робота № 3.....	8
Тема 4. Біржові угоди. Практична робота № 4.....	10
Тема 5. Правила біржових торгів та технологія їх проведення. Практична робота № 5.....	12
Тема 6. Товарна біржа. Практична робота № 6.....	14
Тема 7. Фондова біржа. Практична робота № 7.....	16
Тема 8. Валютні біржі. Практична робота № 8.....	18
Методичні вказівки до виконання самостійної роботи (індивідуальне науково- дослідне завдання).....	20
Список рекомендованої літератури.....	23

ВСТУП

Дисципліна «**Біржова справа**» є важливим елементом економічної освіти, оскільки вивчає механізми функціонування біржових ринків та їх вплив на фінансово-економічну систему країни. Біржова діяльність охоплює фондові, товарні, валютні та інші фінансові ринки, що забезпечують ефективний розподіл ресурсів, ліквідність активів та прозорість торговельних операцій. Структура курсу охоплює такі основні аспекти:

Тема 1. Економічна сутність біржі та її види – розглядає роль бірж у ринковій економіці та класифікацію біржових майданчиків.

Тема 2. Створення біржі та її структура – аналізує організаційно-правові аспекти створення бірж і принципи їх функціонування.

Тема 3. Біржовий товар – вивчає критерії біржового товару, стандартизацію та механізми ціноутворення.

Тема 4. Біржові угоди – знайомить з видами угод, що укладаються на біржі, та механізмами їх виконання.

Тема 5. Правила біржових торгів та технологія їх проведення – розглядає регламентовані процедури біржових торгів та алгоритми здійснення торгових операцій.

Тема 6. Товарна біржа – присвячена специфіці торгівлі сировинними та товарними активами.

Тема 7. Фондова біржа – вивчає особливості ринку цінних паперів, його учасників та інвестиційні стратегії.

Тема 8. Валютні біржі – аналізує механізми обміну валют та регулювання валютного ринку.

Метою вивчення дисципліни «**Біржова справа**» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок у сфері організації біржової діяльності, аналізу ринкових процесів, оцінки фінансових ризиків і прийняття ефективних управлінських рішень. Вони передбачають **комплексний підхід** до вивчення біржової справи, що включає: **теоретичну частину** – засвоєння основних понять, аналіз нормативно-правової бази та особливостей функціонування біржових ринків; **аналітичну частину** – вивчення реальних біржових котирувань, дослідження ринкових трендів та оцінка факторів впливу на біржові активи; **симуляцію біржових процесів** – відпрацювання механізмів біржових угод, моделювання поведінки учасників ринку та прийняття управлінських рішень; **практичні кейси** – аналіз конкретних ситуацій біржової діяльності, розробка стратегій інвестування та управління ризиками; **роботу з реальними біржами** – дослідження фондових, товарних та валютних ринків через фінансові платформи та біржові ресурси; **моделювання процесів** – побудову алгоритмів біржової торгівлі, прогнозування змін котирувань та оцінку біржових трендів.

Таким чином, вивчення дисципліни «**Біржова справа**» спрямоване на формування в здобувачів вищої освіти компетентностей, необхідних для успішної професійної діяльності у сфері біржової торгівлі, фінансів, інвестування та економічного аналізу.

ТЕМА 1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ БІРЖІ ТА ЇЇ ВИДИ

Практична робота № 1

Мета: Закріпити теоретичні знання про біржу, її функції, принципи роботи та види біржових ринків. Ознайомитися з механізмами торгів на біржі, проаналізувати біржові котирування та оцінити вплив економічних факторів на біржову діяльність.

Хід виконання практичної роботи

Завдання 1: Теоретична частина

1. Дайте визначення біржі та поясніть її основні функції.
2. Перерахуйте основні види бірж (фондова, товарна, валютна, ф'ючерсна) та коротко охарактеризуйте кожен з них.
3. Поясніть різницю між біржовими та позабіржовими ринками.

Завдання 2: Аналіз реальних біржових даних

1. Виберіть одну із фондових бірж (NYSE, NASDAQ, LSE або іншу) та знайдіть інформацію про її ключові показники:
  - Основні індекси (S&P 500, Dow Jones, FTSE 100 тощо).
  - Найбільш ліквідні акції.
  - Останні котирування акцій будь-якої великої компанії.
2. Проаналізуйте, як змінилися ціни акцій обраної компанії протягом останнього тижня.
3. Визначте фактори, які могли вплинути на ці зміни (економічні новини, політичні події, макроекономічні показники).

Завдання 3: Використовуючи таблицю 1.1, визначте буквене та цифрове відповідність термінів та їх визначень.

Таблиця 1.1 – Терміни та їх визначення

Буква	Термін	Цифра	Визначення
A	Цінні папери	19	Це фінансовий документ (цінний папір, грошове зобов'язання, ф'ючерс, опціон тощо), продаж або передача якого забезпечує отримання грошових коштів.
B	Державні біржі	3	Це організований ринок, на якому укладаються угоди купівлі-продажу на певні групи товарів.
C	Дилер	16	Це торговець, який діє за власною ініціативою і грає отримати прибуток безпосередньо з процесу торгівлі.
D	Фондова біржа	10	Це біржа, на якій торгують не тільки постійні члени, а й відвідувачі.
E	Трейдинг	8	Це місце, де укладаються угоди між покупцями і продавцями.
F	Міжнародні біржі	21	Це місце, де здійснюється купівля-продаж національних валют за визначеним курсом.
G	Акції	2	Це ціна (котирування) грошової одиниці однієї країни, виражена в грошовій одиниці іншої країни.

H	Національні біржі	1	Це біржі, на яких безпосередньо покупки і продажу до торгів не допускаються.
I	Відкриті біржі	9	Це безпосередня робота трейдера.
J	Фінансовий інструмент	12	Це документи, що посвідчують майнові права.
K	Біржа	20	Це сукупність правил і механізмів, які дозволяють вести операції з купівлі-продажу цінних паперів.
L	Товарна біржа	7	Це біржа, яка створюється державою на підставі чинного законодавства.
M	Трейдер	11	Це загальна назва особи (фірми), яка перепродує товари.
N	Валютний курс	17	Це частина прибутку акціонерного товариства.
O	Емітент	18	Це юридична або фізична особа, яка виконує посередницькі функції.
P	Приватні біржі	13	Це біржі, на яких зобов'язання і склад учасників виступають центральні та місцеві органи державного управління.
Q	Дивіденд	14	Це відсоток від прибутку акціонерного товариства.
R	Валютна біржа	4	Це біржі, на яких відбувається торгівля грошовими валютами.
S	Закриті біржі	6	Це біржі, які працюють в межах певної держави.

Очікуваний результат:

Розуміння принципів роботи біржі.

Вміння аналізувати біржові котирування та оцінювати економічні фактори, що впливають на біржовий ринок.

Опанування основ технічного та фундаментального аналізу.

Розвиток навичок прийняття фінансових рішень.

Форма задачі роботи:

Письмовий звіт у форматі PDF або Word.

Презентація з ключовими висновками (за бажанням).

НОТАТКИ

ТЕМА 2. СТВОРЕННЯ БІРЖІ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

Практична робота № 2

Мета: Ознайомитися з принципами створення біржі, її структурою та основними елементами. Навчитися моделювати біржову систему, визначати її складові частини та аналізувати принципи організації біржової діяльності.

Хід виконання практичної роботи

Завдання 1: Теоретична частина

1. Визначте ключові елементи структури біржі:
  - Біржові учасники (брокери, маркетмейкери, інвестори, емітенти).
  - Органи управління (біржовий комітет, регуляторні органи).
  - Система торгівлі (аукціонна, електронна, позабіржова).
2. Охарактеризуйте етапи створення біржі та нормативно-правове регулювання біржової діяльності.

Завдання 2: Моделювання власної біржі

Частина 1: Концепція біржі

1. Придумайте назву вашої біржі та визначте її тип (фондова, товарна, криптовалютна тощо).
2. Обґрунтуйте, чому саме цей тип біржі актуальний.
3. Опишіть, які активи будуть торгуватися на вашій біржі (акції, облигації, нафтові ф'ючерси, золото, криптовалюта тощо).

Частина 2: Структура біржі

1. Намалюйте або опишіть організаційну структуру вашої біржі (керівництво, відділи, система торгівлі, клієнти).
2. Визначте, хто може бути учасниками біржі (інвестори, брокери, трейдери).
3. Опишіть систему торгівлі (відкрита аукціонна, електронна, змішана).

Завдання 3: Симуляція біржових торгів

1. Проведіть симуляцію першої торгової сесії на вашій біржі:
  - Визначте стартову ціну активів.
  - Придумайте кілька сценаріїв зміни ціни (наприклад, вплив новин, зміна попиту/пропозиції).
  - Зафіксуйте результати торгів та зробіть висновки.
2. Створіть таблицю котирувань вашої біржі, наприклад:

Назва активу	Початкова ціна	Поточна ціна	Обсяг торгів	Причина змін
Акція XYZ	\$100	\$105	10 000	Попит виріс через новини
Нафта WTI	\$80	\$78	50 000	Збільшення видобутку

ТЕМА 3. БІРЖОВИЙ ТОВАР

Практична робота № 3

Мета: Ознайомитися з поняттям біржового товару, його характеристиками, класифікацією та принципами формування ціни. Навчитися аналізувати біржові котирування та визначати фактори, що впливають на зміну вартості біржових товарів.

Хід виконання практичної роботи

Завдання 1: Теоретична частина

1. Дайте визначення біржового товару.
2. Перерахуйте основні характеристики біржового товару (стандартизація, масовість, однорідність, замінність тощо).
3. Класифікуйте біржові товари за видами:
  - **Сировинні товари** (нафта, газ, золото, срібло, зерно, кава).
  - **Фінансові інструменти** (акції, облигації, валютні ф'ючерси).
  - **Криптовалюти** (Bitcoin, Ethereum).
4. Визначте, як формуються ціни на біржові товари та які фактори впливають на їх зміну (економічні, політичні, сезонні, природні катастрофи тощо).

Завдання 2: Аналіз біржових товарів

1. Оберіть три біржові товари з різних категорій (наприклад, золото, пшениця, акції Apple).
2. Відстежте їх котирування за останній тиждень на будь-якій біржі (NYSE, NASDAQ, CME, FOREX, Binance).
3. Зафіксуйте зміни цін у таблиці:

Товар	Початкова ціна	Кінцева ціна	Зміна (%)	Можливі причини змін
Золото	\$1950	\$1980	+1.54%	Зниження долара США
Пшениця	\$6.40	\$6.10	-4.69%	Врожайний сезон
Акції Apple	\$150	\$155	+3.33%	Хороший квартальний звіт

4. Проаналізуйте, які фактори могли вплинути на зміну вартості кожного товару.

Завдання 3: Практичний кейс – Вибір біржового товару для інвестицій

1. Уявіть, що у вас є 10 000 \$. Вам потрібно обрати один біржовий товар для інвестування.
2. Обґрунтуйте свій вибір, враховуючи такі фактори:
  - Динаміку змін ціни в останній місяць.
  - Очікуваний вплив зовнішніх факторів (економічних новин, сезонності, політичних подій).
  - Ризики та потенційний прибуток.
3. Створіть короткий звіт (1–2 сторінки) з аналізом вибору.

ТЕМА 4. БІРЖОВІ УГОДИ

Практична робота № 4

Мета: Ознайомитися з поняттям біржових котирувань, механізмами їх формування та аналізу. Навчитися знаходити, порівнювати та аналізувати динаміку цін біржових активів, визначати фактори впливу на котирування.

Хід виконання практичної роботи

Завдання 1: Теоретична частина

1. Дайте визначення біржових котирувань.
2. Опишіть основні види біржових котирувань:
  - **Фіксинг (fixed price)** – ціна, зафіксована біржею за певний період.
  - **Лістинг (listing price)** – ціна активу, що допущений до торгів.
  - **Спот-ціна (spot price)** – ціна негайного продажу товару.
  - **Ф'ючерсна ціна (futures price)** – ціна, за якою актив буде проданий у майбутньому.
3. Охарактеризуйте основні біржі, на яких формуються котирування:
  - Фондові біржі (NYSE, NASDAQ, LSE).
  - Товарні біржі (CME, ICE, LME).
  - Валютний ринок (FOREX).
  - Криптовалютні біржі (Binance, Kraken).

Завдання 2: Збір та аналіз біржових котирувань

1. Оберіть три біржові активи (наприклад, золото, акції Tesla, курс євро до долара).
2. Відстежте їх котирування за останній тиждень на будь-якому фінансовому ресурсі (Yahoo Finance, Investing, TradingView).
3. Занесіть дані до таблиці:

Дата	Золото (\$/унція)	Акції Tesla (\$)	EUR/USD
01.02.2025	1950	700	1.087
02.02.2025	1965	710	1.090
03.02.2025	1972	705	1.085

4. Побудуйте графік зміни котирувань кожного активу.
5. Визначте фактори, які могли вплинути на зміни (економічні новини, політичні події, макроекономічні показники).

Завдання 3: Прогнозування біржових котирувань

1. Виберіть один актив (наприклад, нафту Brent) і спрогнозуйте його котирування на наступний тиждень.
2. Обґрунтуйте свій прогноз на основі:
  - Фундаментального аналізу (економічні новини, попит/пропозиція).
  - Технічного аналізу (тенденції графіка, рівні підтримки та опору).

ТЕМА 5. ПРАВИЛА БІРЖОВИХ ТОРГІВ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ЇХ ПРОВЕДЕННЯ

Практична робота № 5

Мета: Ознайомитися з правилами біржових торгів, механізмами укладання угод, процедурами торгів та основними біржовими інструментами. Навчитися аналізувати регламент біржових торгів, моделювати біржові процеси та оцінювати ефективність торгівельних стратегій.

Хід виконання практичної роботи

Завдання 1: Теоретична частина

- Визначте основні поняття:
  - Біржові торги
  - Біржові інструменти
  - Регламент торгів
  - Технологія укладання угод
- Перерахуйте ключові принципи біржової торгівлі:
  - Прозорість
  - Рівноправність учасників
  - Гарантії виконання угод
  - Регулювання та контроль
- Охарактеризуйте основні технології проведення торгів:
  - Аукціонні торги** – класична форма (голландський, англійський аукціон).
    - Електронні торги** – сучасні торгові платформи (NYSE, NASDAQ, Binance).
    - Ф'ючерсні та опціонні торги** – укладання контрактів на майбутні операції.

Завдання 2: Аналіз регламенту біржових торгів

- Оберіть будь-яку біржу (наприклад, NYSE, NASDAQ, CME, Binance) та досліджуйте її правила торгів.
- Визначте основні параметри:
  - Час проведення торгів
  - Ліміти на операції
  - Вимоги до учасників
  - Види активів, що торгуються
- Заповніть таблицю аналізу регламенту:

Біржа	Час торгів (UTC)	Мінімальний лот	Доступні активи	Вид торгів
NYSE	13:30 – 20:00	1 акція	Акції, ETF	Електронні
CME	00:00 – 23:59	1 контракт	Ф'ючерси	Деривативи
Binance	24/7	0.001 BTC	Криптовалюти	Електронні

- Визначте особливості проведення торгів на обраній біржі.

Завдання 3: Моделювання біржового аукціону

1. Проведіть симуляцію аукціонних торгів у групі або самостійно:
  - Виберіть товар (наприклад, нафту, акції, золото).
  - Встановіть стартову ціну.
  - Організуйте процес торгів, дотримуючись правил (пропозиції ставок, торги на підвищення/зниження).
  - Визначте переможця аукціону та зафіксуйте фінальну ціну.
2. Зафіксуйте результати аукціону у вигляді таблиці:

Учасник	Початкова ставка	Фінальна ставка	Вид торгів (зростання/зниження)
Учасник 1	\$100	\$120	Зростаючий аукціон
Учасник 2	\$105	\$130	Зростаючий аукціон

Завдання 4: Симуляція електронних торгів

1. Використовуючи демо-версію платформи (наприклад, **MetaTrader, TradingView, eToro**), спробуйте провести тестову операцію:
  - Виберіть актив (акції, валюту, сировину).
  - Встановіть ціну купівлі/продажу.
  - Зафіксуйте результат через певний час та визначте, наскільки змінилася ціна.
2. Заповніть таблицю змін ціни:

Актив	Ціна купівлі	Ціна продажу	Прибуток/збиток
EUR/USD	1.0850	1.0870	+\$20
Акції Tesla	\$700	\$695	-\$5

Очікуваний результат:

Розуміння принципів біржової торгівлі та технологій її проведення.

Вміння аналізувати регламенти торгів на різних біржах.

Досвід моделювання біржових угод у різних форматах (аукціонні та електронні торги).

Формування навичок стратегічного ухвалення фінансових рішень.

Форма здачі роботи:

Письмовий звіт у форматі **PDF** або **Word**.

Графіки та таблиці з аналізом біржових торгів.

Короткий висновок про ефективність проведених торгів.

НОТАТКИ

ТЕМА 6. ТОВАРНА БІРЖА

Практична робота № 6

Мета: Ознайомитися з поняттям товарної біржі, її функціями, структурою та особливостями торгівлі. Навчитися аналізувати ринок товарних бірж, відстежувати котирування біржових товарів та моделювати торгові операції.

Хід виконання практичної роботи

Завдання 1: Теоретична частина

1. Дайте визначення товарної біржі.
2. Охарактеризуйте її основні функції:
  - Організація торгів
  - Встановлення стандартів якості товарів
  - Визначення біржових котирувань
  - Регулювання біржових операцій
3. Визначте основні види товарних бірж:
  - Універсальні (торгують широким спектром товарів)
  - Спеціалізовані (сільськогосподарська, енергетична, металургійна тощо)
4. Назвіть найбільші товарні біржі світу (CME Group, ICE, LME, NYMEX, CBOT) та їх спеціалізацію.

Завдання 2: Аналіз реальних товарних бірж

1. Оберіть одну товарну біржу (наприклад, **Chicago Mercantile Exchange (CME)** або **London Metal Exchange (LME)**).
2. Дослідіть, якими товарами на ній торгують.
3. Відстежте ціни на три популярні біржові товари за останній тиждень (наприклад, золото, нафту Brent, пшеницю).
4. Занесіть дані у таблицю:

Дата	Золото (\$/унція)	Нафта Brent (\$/барель)	Пшениця (\$/тонна)
01.02.2025	1950	85	250
02.02.2025	1965	83	255
03.02.2025	1972	86	260

5. Визначте фактори, що могли вплинути на зміну котирувань (економічні новини, попит/пропозиція, політичні події).

Завдання 3: Моделювання торгової операції на товарній біржі

1. Уявіть, що ви трейдер і маєте **10 000 \$** для інвестування в один з біржових товарів.
2. Оберіть товар (наприклад, срібло або каву) та обґрунтуйте свій вибір.
3. Розрахуйте можливий прибуток чи збиток при зміні ціни товару на **3%** вгору або вниз.
4. Заповніть таблицю:

ТЕМА 7. ФОНДОВА БІРЖА

Практична робота № 7

Мета: Ознайомитися з поняттям фондової біржі, її структурою, функціями та принципами роботи. Навчитися аналізувати фондовий ринок, визначати динаміку акцій та ухвалювати інвестиційні рішення.

Хід виконання практичної роботи

Завдання 1: Теоретична частина

1. Дайте визначення фондової біржі та її основних функцій.
2. Перерахуйте основні фондові біржі світу:
  - **New York Stock Exchange (NYSE)**
  - **NASDAQ**
  - **London Stock Exchange (LSE)**
  - **Tokyo Stock Exchange (TSE)**
  - **Deutsche Börse**
3. Охарактеризуйте основні фондові інструменти:
  - Акції
  - Облігації
  - Індекси (S&P 500, Dow Jones, DAX)
  - Біржові фонди (ETF)

Завдання 2: Аналіз біржових котирувань

1. Оберіть три компанії, акції яких торгуються на фондовій біржі (наприклад, **Apple, Tesla, Microsoft**).
2. Відстежте зміну їх котирувань за останній тиждень.
3. Занесіть дані в таблицю:

Дата	Apple (\$)	Tesla (\$)	Microsoft (\$)
01.02.2025	180	700	320
02.02.2025	182	710	325
03.02.2025	178	705	322

4. Визначте фактори, що могли вплинути на зміну цін (фінансові звіти, новини, ринкові тренди).

Завдання 3: Прийняття інвестиційного рішення

1. Уявіть, що у вас є **10 000 \$** для інвестування у фондовий ринок.
2. Оберіть одну компанію та розрахуйте, скільки акцій ви можете купити.
3. Визначте можливий прибуток чи збиток при зміні ціни на **5%** вгору або вниз.
4. Заповніть таблицю:

Компанія	Ціна акції (\$)	Кількість акцій	Прибуток при +5%	Збиток при -5%
Tesla	700	14	+490	-490

ТЕМА 8. ВАЛЮТНІ БІРЖІ

Практична робота № 8

Мета: Ознайомитися з роботою валютних бірж, механізмом формування обмінного курсу, особливостями валютних угод та основними інструментами торгівлі на валютному ринку. Навчитися аналізувати динаміку валютних курсів і моделювати торгові операції.

Хід виконання практичної роботи

Завдання 1: Теоретична частина

1. Дайте визначення валютної біржі та її основних функцій.
2. Охарактеризуйте найбільші валютні біржі світу:
  - **FOREX (Foreign Exchange Market)** – найбільший глобальний валютний ринок.
  - **Міжбанківський валютний ринок (SWIFT, CLS).**
  - **Чиказька товарна біржа (CME Group)** – ф'ючерсні контракти на валюту.
3. Поясніть механізм формування валютного курсу та основні фактори впливу:
  - Макроекономічні показники (ВВП, інфляція, безробіття).
  - Політична ситуація та економічні новини.
  - Дії центральних банків (ставки, інтервенції).
4. Опишіть основні валютні операції:
  - **Спот-угоди** – негайна купівля-продаж валюти.
  - **Форвардні контракти** – угоди з відстроченим виконанням.
  - **Ф'ючерси та опціони** – стандартизовані контракти на біржах.

Завдання 2: Аналіз валютних курсів

1. Оберіть три основні валютні пари (наприклад, **EUR/USD, USD/JPY, GBP/USD**).
2. Відстежте їх котирування за останній тиждень.
3. Занесіть дані у таблицю:

Дата	EUR/USD	USD/JPY	GBP/USD
01.02.2025	1.087	145.20	1.265
02.02.2025	1.090	145.50	1.270
03.02.2025	1.085	144.80	1.268

4. Визначте фактори, які вплинули на зміну курсів (економічні новини, зміни ставок, політичні події).

Завдання 3: Прийняття торгового рішення

1. Уявіть, що у вас є **10 000 \$** для торгівлі валютою.
2. Виберіть валютну пару та розрахуйте можливий прибуток або збиток при зміні курсу на **0.5%** вгору або вниз.
3. Заповніть таблицю:

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ (ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ)

Індивідуальне науково-дослідне завдання: зміст, структура та вимоги.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) виконується здобувачем вищої освіти самостійно під керівництвом викладача впродовж вивчення дисципліни, відповідно до встановленого графіка навчального процесу. Основною метою виконання ІНДЗ є закріплення, поглиблення та систематизація знань, отриманих у ході навчання, а також набуття практичних навичок їх застосування у процесі аналізу та вирішення актуальних проблем, пов'язаних із формуванням зовнішньополітичних відносин між державами.

ІНДЗ передбачає наявність ключових елементів наукового дослідження, зокрема:

- **практична значущість**, яка передбачає обґрунтування реальності отриманих результатів для практичного застосування. Дослідження вважається релевантним, якщо воно базується на актуальних проблемах державного, регіонального, галузевого чи корпоративного рівня, використовує багаторічні емпіричні дані та має потенціал повного або часткового впровадження у практичну діяльність;

- **комплексний системний підхід** до аналізу теми, що полягає у всебічному розгляді предмета дослідження. Він включає теоретичне обґрунтування, аналіз практичних аспектів, оцінку умов реалізації, обґрунтування шляхів удосконалення, що забезпечує взаємозв'язок між усіма структурними елементами дослідження та єдину логіку викладу матеріалу;

- **використання сучасних методологічних підходів**, що передбачає застосування новітніх досягнень у відповідній галузі знань. При проведенні аналізу та формулюванні рекомендацій щодо удосконалення досліджуваного об'єкта студент повинен використовувати сучасні наукові підходи, методи та критерії оцінки, що дозволяють забезпечити наукову обґрунтованість та об'єктивність висновків.

У процесі виконання ІНДЗ студент не лише поглиблює теоретичні знання та вдосконалює професійні навички, але й демонструє здатність до самостійної науково-дослідної діяльності, розвиває критичне та креативне мислення, а також набуває компетентностей, необхідних для вирішення актуальних науково-прикладних завдань у сфері своєї професійної діяльності.

Перелік тем для індивідуального науково-дослідного завдання:

1. Функціонування та структура біржових ринків

1.1. Еволюція біржової діяльності: від класичних бірж до електронних торгових платформ.

1.2. Світові біржові системи: порівняльний аналіз механізмів функціонування.

1.3. Регулювання біржової діяльності: міжнародний досвід та національні особливості.

1.4. Види бірж і їх особливості: товарні, фондові, валютні, ф'ючерсні біржі.

1.5. Інституційна структура біржового ринку та роль основних учасників торгів.

2. Фондовий ринок та операції з цінними паперами

- 2.1. Розвиток фондового ринку в Україні: сучасний стан і перспективи.
- 2.2. Аналіз механізму первинного та вторинного розміщення цінних паперів на біржі.
- 2.3. IPO (Initial Public Offering) як механізм залучення капіталу: міжнародний досвід.
- 2.4. Торговельні стратегії на фондовому ринку: фундаментальний та технічний аналіз.
- 2.5. Вплив економічних і політичних чинників на динаміку фондового ринку.

3. Валютний ринок і біржові механізми торгівлі валютами

- 3.1. Форекс як глобальний валютний ринок: особливості та механізми функціонування.
- 3.2. Динаміка валютного курсу: роль центрального банку та біржових інструментів.
- 3.3. Валютні біржі у світі: порівняльний аналіз провідних платформ.
- 3.4. Спекулятивні операції на валютному ринку: ризики та можливості.
- 3.5. Державне регулювання валютного ринку та його вплив на біржову торгівлю.

4. Товарні біржі та біржові операції з товарами

- 4.1. Механізми формування біржових цін на аграрну продукцію.
- 4.2. Спекулятивні та хеджінгові стратегії на товарних біржах.
- 4.3. Світові товарні біржі: структура, особливості торгівлі та основні тенденції розвитку.
- 4.4. Біржова торгівля енергоресурсами: динаміка цін на нафту, газ та електроенергію.
- 4.5. Інновації в біржовій торгівлі сільськогосподарською продукцією.

5. Ф'ючерсні та опціонні ринки

- 5.1. Ф'ючерсні контракти як інструмент управління ризиками.
- 5.2. Ринок опціонів: особливості ціноутворення та стратегічне використання.
- 5.3. Спекулятивні та хеджінгові стратегії на ринку похідних фінансових інструментів.
- 5.4. Взаємозв'язок ринку деривативів з іншими сегментами фінансового ринку.
- 5.5. Прогнозування біржових котирувань на основі математичних моделей.

6. Цифрові активи та сучасні тенденції біржової торгівлі

- 6.1. Біржова торгівля криптовалютами: сучасний стан і перспективи розвитку.
- 6.2. Роль блокчейн-технологій у трансформації біржових ринків.
- 6.3. Біржові індекси та ETF: нові можливості для інвесторів.
- 6.4. Алгоритмічна торгівля: переваги, ризики та вплив на ліквідність біржового ринку.
- 6.5. Роль маркет-мейкерів на сучасних біржових ринках.

7. Фінансові ризики та антикризове управління на біржах

- 7.1. Аналіз фінансових криз і їх вплив на біржові ринки.
- 7.2. Біржові маніпуляції та шахрайство: методи виявлення та протидії.
- 7.3. Вплив макроекономічних факторів на динаміку фондових ринків.
- 7.4. Політика центральних банків і її наслідки для біржової торгівлі.

СТРУКТУРА

Тема індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ)

Мета роботи

ЗМІСТ

ВСТУП

I РОЗДІЛ: ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

II РОЗДІЛ: ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ВИСНОВОК

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛІЗ

Обсяг індивідуального завдання – до 30-40 аркушів друкованого тексту зі списком літератури і додатками (за необхідності).

ІНДЗ відправляється викладачу на перевірку у 2-х файлах (WORD,PDF).

Захист ІНДЗ здійснюється у вигляді презентації (POWER POINT, CANVA).

Титульний аркуш. Повинен містити назву університету; назву кафедри; назву навчальної дисципліни; контрольна з вказівкою теми дослідження; прізвище, ініціали студента, навчальна дисципліна, номер академічної групи; дату подання контрольної роботи викладачеві на перевірку; прізвище, ініціали викладача.

У вступі необхідно відзначити актуальність дослідження, його мету та завдання, методи дослідження та аналізу.

Теоретична частина. Містить наукове дослідження відповідно до змісту завдання.

Практична частина передбачає апробацію теоретичного питання на конкретному прикладі (підприємства, організації тощо).

У висновках формулюють основні результати дослідження, перелік пропозицій і рекомендацій щодо діяльності бірж та інвесторів на біржі.

Обсяг висновків – до 10 відсотків від загального обсягу роботи.

Список літератури. Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно давати згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням праць.

У додатки можуть бути включені матеріали, що є копією документів, звітів, або розрахункові таблиці, узагальнюючі схеми чи діаграми. За наявності кількох додатків оформлюється окрема сторінка «ДОДАТКИ», номер якої є останнім, що відноситься до обсягу ІНДЗ.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про товарні біржі». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>
2. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
3. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>
5. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
6. Загальнодоступна інформаційна база даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів (можна знайти всю звітність про Емітентів та біржі) URL: <http://stockmarket.gov.ua>
7. Приходько Д. О. Основи біржової діяльності : підручник / Д. О. Приходько. Харків : ФОП Бровін О.В. 2021. 280 с.
8. Приходько Д. О. Основи біржової діяльності : підручник. Харків, 2021. 280 с.
9. Гранатуров В.М., Літовченко І.В. Керування підприємницькими ризиками: питання теорії та практики. Одеса: Евен. 2021. 204 с.
10. Солодкий М.О. Біржовий ринок. Київ: Джерела, 2021. 336 с
11. Примостка Л.О. Прогнозування та хеджування фінансових ризиків: монографія. Київ: КНЕУ. 2021. 424 с.
12. Сохацька О.В. Біржова справа: підручник. Тернопіль: Карт-бланш, 2020. 602
13. Свириденко Ю. NASDAQ допомагатиме Україні розвивати ринки, підприємництво та доступ українських компаній до фінансування. Міністерство економіки України. 12.02.2024. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=e7a58dc1-a123-49c4-ac17-120c5dc3bc51&title=NasdaqDopomagatimeUkraini>
14. Куценко Т. М., Терованесова О. Ю., Сипало Д. А., Кучерявчук Є. Я. Стратегічні. Підходи до біржової діяльності в забезпеченні зовнішньоекономічних орієнтирів суб'єктів господарювання. *Ефективна економіка*. 2023. № 3. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1305/1315>
15. Список товарних та фондових бірж. URL: <https://aeaep.com.ua/spysok-birzh/>
16. Південно-Українська Торгово-Інформаційна Система «Південь-Сервер» (ПТІС). URL: https://youcontrol.com.ua/our_possibility/
17. Українська міжбанківська валютна біржа. URL: <https://www.uicgroup.com/>
18. Іноземна біржа RoboForex. URL: <https://roboforex.com/about/company/contacts/43>